

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 09.03.1954 Časová verzia predpisu účinná od: 20.05.1957 do: 30.06.1958

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

13

Z á k o n

zo dňa 3. marca 1954

o národných výboroch

Národné zhromaždenie Československej republiky uznieslo sa na tomto zákone:

Oddiel 1

Miestne orgány štátnej moci

§ 1

(1) V krajoch, okresoch a obciach sú miestnymi orgánmi štátnej moci národné výbory.

(2) Národné výbory sú orgánmi pracujúceho ľudu. Organizujú tvorivé sily pracujúcich tak, aby spoločnou prácou bol život všetkých pracujúcich našich občanov stále bohatší a šťastnejší. Získavajú, presvedčujú, mobilizujú a organizujú všetkých občanov svojho obvodu pre aktívnu účasť na hospodárskej a kultúrnej výstavbe štátu, na rozvoji a rozkvetu republiky, na zabezpečovaní socialistického blaha pracujúcich a na spoločnom úsilí o zachovanie mieru medzi národmi.

§ 2

(1) V krajoch sú miestnymi orgánmi štátnej moci krajské národné výbory, v okresoch okresné národné výbory, v obciach mestské a miestne národné výbory, v hlavnom meste Prahe a v meste Bratislave ústredné národné výbory, v Prahe, Bratislave a v krajských mestách tiež obvodné národné výbory.

(2) Mestské národné výbory sa zriaďujú v sídlach krajských národných výborov a sú postavené na roveň okresným národným výborom. Vláda môže určiť, že mestský národný výbor riadi priamo činnosť miestnych národných výborov v niektorých okolných obciach.

(3) V mestách, v ktorých je mestský národný výbor, môže krajský národný výbor vytvoriť mestské obvody, v ktorých pôsobia obvodné národné výbory.

(4) Rozhodnutím krajského národného výboru môže byť zriadený jeden miestny národný výbor i pre niekoľko obcí. Pred rozhodnutím musí krajský národný výbor zistiť stanovisko zúčastnených obcí.

§ 3

(1) Národné výbory sú volené pracujúcim ľuďom. Ľud vysielajú do národných výborov svojich najlepších predstaviteľov, ktorí sú hodní toho, aby sa stali zástupcami ľudu, a ktorí dávajú záruku, že budú svoje úlohy riadne plniť.

(2) Do krajských národných výborov sa volí 1 člen na 7000 obyvateľov, pričom v krajoch s počtom obyvateľov do 525 000 sa volí 75 členov.

(3) Do okresných národných výborov sa volí na každých 1000 obyvateľov 1 člen; v okresoch do 35 000 obyvateľov sa volí 35 členov a v okresoch nad 60 000 obyvateľov sa volí 60 členov.

(4) Do mestských národných výborov sa volí 1 člen najmenej na 100 obyvateľov a najviacej na 500 obyvateľov podľa veľkosti mesta; v mestách nad 150 000 obyvateľov sa volí 300 členov.

(5) Do miestnych národných výborov a do obvodných národných výborov sa volí 1 člen najmenej na 50 obyvateľov a najviacej na 200 obyvateľov podľa veľkosti obce (obvodu); v obciach do 400 obyvateľov sa volí 9 alebo 11 členov, v obciach od 400 do 600 obyvateľov 12 členov a v obciach (obvodoch) nad 40 000 obyvateľov sa volí 200 členov.

(6) Do Ústredného národného výboru hlavného mesta Prahy sa volí na každých 4000 obyvateľov 1 člen. Do obvodných národných výborov v hlavnom meste Prahe sa volí na každých 500 obyvateľov 1 člen; v obvodoch do 17 500 obyvateľov sa volí 35 členov a v obvodoch nad 75 000 obyvateľov sa volí 150 členov.

(7) Do Ústredného národného výboru mesta Bratislavy sa volí na každých 1500 obyvateľov 1 člen. Do obvodných národných výborov v Bratislave sa volí na každých 500 obyvateľov 1 člen; v obvodoch do 25 000 obyvateľov sa volí 50 členov.

(8) Podrobnejšie určenie počtu členov národných výborov a spôsob vykonania volieb určuje zákon o voľbách do národných výborov.

Oddiel 2

Územné správne jednotky

§ 4

(1) Územie Československej republiky sa delí na kraje, kraje sa delia na okresy a okresy sa delia na obce. Doterajšie usporiadanie územných obvodov sa týmto zákonom nemení.

(2) Na utvorenie alebo na zrušenie kraja alebo na podstatnú zmenu jeho územia alebo na zmenu sídla krajského národného výboru je potrebný zákon; iné zmeny v území krajov môže vykonávať vláda. Vládnym nariadením možno vytvárať alebo rušiť okresy alebo podstatne meniť ich územie a meniť sídla okresných národných výborov. Iné zmeny v území okresov vykonávajú krajské národné výbory. Krajské národné výbory tiež vytvárajú a rušia obce a menia ich hranice; pred rozhodnutím musí krajský národný výbor zistiť stanovisko zúčastnených obcí.

(3) Ustanovenia o zmenách území okresov platia obdobne pre mestá, v ktorých je mestský národný výbor.

Oddiel 3

Hlavné mesto Praha

§ 5

(1) Ústredný národný výbor hlavného mesta Prahy je postavený na roveň krajskému národnému výboru a je podriadený vláde. V mestských obvodoch pražských pôsobia obvodné národné výbory, postavené na roveň okresnému národnému výboru.

(2) Územie hlavného mesta Prahy tvorí samostatnú územnú jednotku.

(3) Na podstatnú zmenu územia hlavného mesta Prahy je potrebný zákon; iné zmeny v území hlavného mesta Prahy vykonáva vláda.

(4) Vládnym nariadením možno vytvárať, rušiť alebo podstatne meniť pražské mestské obvody. Iné zmeny vykonáva ústredný národný výbor, ktorý pred rozhodnutím musí zistiť stanovisko zúčastnených obvodných národných výborov.

Oddiel 4

Mesto Bratislava a územie Vysokých Tatier

§ 6

(1) Ústredný národný výbor mesta Bratislavy je postavený na roveň krajskému národnému výboru a je podriadený Sboru povereníkov. V mestských obvodoch bratislavských pôsobia obvodné národné výbory, postavené na roveň okresnému národnému výboru.

(2) Územie mesta Bratislavy tvorí samostatnú územnú jednotku.

(3) Na podstatnú zmenu územia mesta Bratislavy je potrebný zákon Slovenskej národnej rady; iné zmeny v území mesta Bratislavy vykonáva Sbor povereníkov.

(4) Nariadením Sboru povereníkov možno vytvárať, rušiť alebo podstatne meniť bratislavské mestské obvody; iné zmeny vykonáva ústredný národný výbor, ktorý pred rozhodnutím musí zistiť stanovisko zúčastnených obvodných národných výborov.

§ 7

Pre územie Vysokých Tatier sa zriaďuje vzhľadom na jeho kúpeľný význam mestský národný výbor, ktorý je bezprostredne riadený Sborom povereníkov. Pôsobnosť a organizáciu Mestského národného výboru vo Vysokých Tatrách a jeho územie určí zákon Slovenskej národnej rady.

Oddiel 5

Spojenie s ľuďmi

§ 8

(1) Každý občan má právo sa obrátiť s podnetmi a sťažnosťami na národný výbor alebo na jeho člena alebo na radu národného výboru a musí dostať v primeranej lehote zprávu o vybavení.

(2) Národné výbory pracujú v najužšom spojení s pracujúcimi svojho obvodu. Národné výbory a ich členovia sa obracajú pri riešení významnejších otázok a pri vykonávaní svojich úloh priamo na občanov; zvolávajú verejné schôdze, zhromaždenia vzorných pracovníkov a podobne. Národné výbory sa učia zo skúseností pracujúcich, využívajú a rozvíjajú ich iniciatívu a zapojujú ich v čo najväčšom počte do práce národných výborov.

(3) Je nezadateľným právom občanov kontrolovať činnosť národných výborov a vykonávať kritiku ich práce. Národné výbory sú povinné pozorne si túto kritiku všímať, na každú vecnú kritiku odpovedať a využívať ju pre zlepšenie svojej činnosti.

(4) Národné výbory sú povinné skladať zo svojej činnosti účty voličom a podávať im o nej pravidelné zprávy.

Oddiel 6 Úlohy a činnosť národných výborov

§ 9

(1) Základnou úlohou národných výborov je budovať a upevňovať podľa smerníc vlády v mestách a na dedinách socialistický poriadok a starať sa všestranne o blaho človeka. Národné výbory sa starajú predovšetkým o to, aby bežné životné potreby pracujúcich boli čo najlepšie a čo najúplnejšie uspokojované. Starajú sa o zvyšovanie kultúrnej úrovne ľudu stálym zlepšovaním jeho životných podmienok, najmä zlepšovaním bývania a zdravotníckych zariadení a podmienok pre školskú výchovu mládeže a zdokonaľovaním všetkých zariadení slúžiacich pracujúcemu ľudu.

(2) Zabezpečenie tejto úlohy ukladá národným výborom povinnosť, aby - opierajúc sa o masy pracujúcich - organizovali a viedli vo svojom obvode hospodársku, kultúrnu a spoločenskú výstavbu, najmä

organizujú, vedú, plánujú a kontrolujú hospodárstvo miestneho významu, starajú sa o neustále zlepšovanie miestnej výroby a o zabezpečovanie komunálnych služieb pre stále vyššiu spokojnosť obyvateľstva,

starajú sa o využitie všetkých rezerv na svojom úseku, najmä nevyužitých výrobných možností a zdrojov surovín, a zabezpečujú plnú zamestnanosť miestneho obyvateľstva,

starajú sa o plánovitú údržbu a výstavbu verejných zariadení, slúžiacich obyvateľstvu, o údržbu a výstavbu bytového majetku a o zlepšenie služieb zdravotníckych zariadení,

sú dobrými hospodármi, zabezpečujú iniciatívne, predovšetkým aj z miestnych zdrojov, finančné prostriedky pre plnenie svojich úloh, zostavujú rozpočet a bdia nad jeho hospodárnym plnením,

starajú sa o neustály rozvoj a zvyšovanie poľnohospodárskej výroby, súčasne hospodársky a organizačne upevňujú jednotné roľnícke družstvá a pomáhajú im a poskytujú pomoc malému a strednému roľníkovi,

starajú sa o zásobovanie obyvateľstva všetkými druhmi potravinárskeho a priemyslového tovaru, o zlepšovanie obchodnej siete a o plnenie úloh v oblasti výkupu poľnohospodárskych výrobkov,

starajú sa o hospodársky a kultúrny rozkvet a vzostup svojho územia,

zabezpečujú priaznivé podmienky pre plnenie štátneho plánu národného hospodárstva, vychovávajú občanov pre nový pomer k práci a podporujú rozvoj socialistického súťaženia,

spolupracujú s ústrednými a inými úradmi a orgánmi a podnikmi, závodmi, a organizáciami a pomáhajú im pri plnení ich úloh,

starajú sa o zdravie pracujúcich a o rozvoj telesnej výchovy a športu,

podielajú sa na ochrane mierovej budovateľskej práce pred vonkajším i vnútorným nepriateľom a všestranne prispievajú k upevneniu obranyschopnosti republiky,

svedomite zachovávajú zákony, nariadenia a uznesenia vlády a ostatné predpisy a vychovávajú občanov v duchu úcty k zákonnému poriadku,

chránia socialistické vlastníctvo a vedú občanov k šetrnému a svedomitému zaobchádzaniu s národným majetkom.

(3) Národné výbory sledujú činnosť všetkých orgánov štátnej správy a iných orgánov na svojom území, hodnotia, ako plnia svoje úlohy, a uľahčujú im ich plnenie.

§ 10

(1) Národné výbory sa schádzajú na svoje zasadania pravidelne, a to: ústredné a krajské národné výbory najmenej štyri razy do roka,

okresné a mestské národné výbory, ako i obvodné národné výbory v hlavnom meste Prahe a v Bratislave najmenej šesť ráz do roka,

obvodné a miestne národné výbory najmenej jeden raz za mesiac.

(2) Ak požiada o to aspoň štvrtina členov národného výboru alebo národný výbor vyššieho stupňa alebo jeho rada, a pokiaľ ide o ústredné a krajské národné výbory, vláda, musí sa zvolať mimoriadne zasadanie národného výboru.

(3) Zasadanie národného výboru zvoláva jeho predseda na podklade uznesenia rady, ktorá tiež pripravuje jeho zasadanie; uznesenie rady pre zvolanie zasadania nie je nutné, ak sú dané podmienky uvedené v predchádzajúcom odseku. Zasadania národných výborov sú zásadne verejné.

(4) Národný výbor sa môže záväzne uznášať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov; pre uznesenie sa vyžaduje väčšina hlasov prítomných členov.

§ 11

(1) Zasadaniu národného výboru je vyhradené:

- a) voliť a odvolávať predsedu, jeho námestníkov, tajomníka a ostatných členov rady, ustanovovať a zbavovať vedúcich odborov a správ rady národného výboru,
- b) voliť a odvolávať predsedov stálych komisií a ich ostatných členov,
- c) posudzovať a hodnotiť, ako jednotliví členovia národného výboru vykonávajú svoje funkcie a plnia svoje úlohy, a sústavne sledovať činnosť svojich stálych komisií,
- d) schvaľovať plán rozvoja hospodárstva svojho územia, rozpočet a účtovné výkazy národného výboru,
- e) prejednávať ďalšie opatrenia, na ktorých sa podľa osobitných predpisov alebo podľa uznesení vyšších orgánov má uznášať národný výbor,
- f) vydávať všeobecne záväzné nariadenia a schvaľovať nariadenia, vydané v nutných a neodkladných prípadoch radou národného výboru.

(2) Národné výbory prejednávajú na svojich zasadaniach všetky závažné miestne a celoštátne otázky, najmä uznesenia vlády, hodnotia na základe správ svojej rady, svojich komisií a svojich členov dosiahnuté výsledky, vedú a kontrolujú činnosť svojich výkonných orgánov, svojich členov a komisií, ako aj činnosť národných výborov nižších stupňov.

§ 12

Národný výbor nižšieho stupňa je riadený národným výborom vyššieho stupňa; ústredné a krajské národné výbory riadi vláda, na Slovensku prostredníctvom Sboru povereníkov. Národné výbory sú za svoju činnosť zodpovedné orgánom, ktoré ich riadia, a uznesenia týchto orgánov a orgánov vyšších sú pre ne záväzné. Tieto orgány majú tiež právo preskúmavať uznesenia a opatrenia národných výborov, ktoré riadia, a môžu ich meniť alebo rušiť. Rada národného výboru vyššieho stupňa má právo pozastaviť výkon uznesenia národného výboru nižšieho stupňa až do času, keď rozhodne národný výbor vyššieho stupňa.

§ 13

(1) Národné výbory môžu vydávať všeobecne záväzné nariadenia, pokiaľ je to potrebné pre plnenie ich úloh. Všeobecne záväzné nariadenia národných výborov nesmú byť v rozpore so zákonmi a predpismi, vydanými národnými výbormi vyšších stupňov alebo vládou, alebo predpismi, vydanými na vykonanie zákona alebo rozhodnutia vlády ministrami, ministerstvami alebo inými ústrednými úradmi.

(2) Všeobecne záväzné nariadenia národného výboru podpisuje predseda a tajomník. Môžu byť vyhlásené až vtedy, ak na ne dá súhlas národný výbor vyššieho stupňa alebo jeho rada, a pokiaľ ide o nariadenia ústredných a krajských národných výborov, vláda.

(3) V nutných a neodkladných prípadoch môže so súhlasom vyššieho orgánu podľa odseku 2 vydať všeobecne záväzné nariadenie i rada národného výboru; také nariadenie stratí platnosť, ak ho neschváli národný výbor v najbližšom zasadaní.

(4) Všeobecne záväzné nariadenia nadobúdajú účinnosť dňom vyhlásenia, okrem prípadu, ak by v nich bola určená účinnosť na neskorší čas; strácajú platnosť po uplynutí dvoch rokov od začiatku účinnosti, pokiaľ v nich nie je určená kratšia doba platnosti.

(5) Nariadenia, na ktorých vydanie bol národný výbor alebo jeho výkonný orgán splnomocnený osobitným zákonom alebo vládnym nariadením (§ 90 ods. 3 Ústavy), nevyžadujú súhlas podľa odseku 2.

Oddiel 7

Stále komisie národného výboru

§ 14

(1) Každý národný výbor zvolí pre jednotlivé pracovné úseky zo svojich členov stále komisie. Svojou prácou v stálych komisiách sa členovia národných výborov každodenne zúčastňujú na plnení úloh národného výboru. Prostredníctvom stálych komisií zapojuje národný výbor do správy štátu široké vrstvy pracujúceho ľudu a zameriava jeho iniciatívu pre plnenie úloh hospodárskej a kultúrnej výstavby.

(2) Stále komisie sú národným výborom vedené a kontrolované a sú mu zodpovedné; nemajú rozhodovaciu právomoc a tiež nemôžu priamo zasahovať do činnosti odborov a správ ani iných orgánov.

(3) Národný výbor zvolí na svojom prvom zasadaní predsedov a ostatných členov stálych komisií; stále komisie sú najmenej trojčlenné. Stála komisia môže zo svojich členov zvoliť tajomníka, prípadne zástupcu predsedu komisie.

(4) Ak je to potrebné v záujme riadneho plnenia úloh stálej komisie národného výboru, môže byť jej členom aj osoba, ktorá nie je členom národného výboru.

§ 15

(1) Stále komisie pomáhajú národnému výboru v úspešnom plnení jeho národohospodárskych plánov, v ďalšom zvyšovaní hmotnej a kultúrnej úrovne pracujúcich a v plnení ostatných úloh národného výboru.

(2) Stále komisie spolupracujú na prípravách uznesení národného výboru a jeho rady; preverujú, ako sú vykonávané uznesenia národného výboru a jeho rady; spolupracujú pri vykonávaní uznesení a rozhodnutí národného výboru, jeho výkonných orgánov i ostatných orgánov

v obvode národného výboru; prejednávajú podnety a sťažnosti občanov a podávajú o nich národnému výboru alebo jeho výkonným orgánom zprávy s návrhmi na ich vybavenie a plnia úlohy, ktorými ich poveril národný výbor.

(3) Stále komisie sledujú pri plnení svojich úloh prácu odborov a správ rád národných výborov, ostatných orgánov a podnikov v obvode národného výboru a majú právo požadovať od nich zprávy a vysvetlenia.

(4) Návrhy vyplývajúce z činnosti stálych komisií alebo zo sťažností občanov predkladajú stále komisie národnému výboru alebo jeho rade. Návrhy, ktoré stála komisia predloží na prejednanie rade národného výboru, musí rada čo najskôr prejsť. Ak nesúhlasí stála komisia s uznesením rady, môže vec predložiť na prejednanie národnému výboru.

§ 16

Stále komisie vytvárajú široký aktív zo vzorných pracovníkov všetkých odvetví hospodárskeho života, vedy a kultúry a z ostatných občanov, ktorí môžu prospešne pôsobiť na úseku, pre ktorý bola stála komisia zriadená. Aktivisti majú v komisii poradný hlas.

Oddiel 8

Práva a povinnosti členov národných výborov

§ 17

(1) Člen národného výboru je zástupcom voličov svojho obvodu v národnom výbore. Má právo predkladať národnému výboru a jeho rade na prejednanie všetky otázky, spadajúce do ich pôsobnosti.

(2) Členovia národného výboru sú oprávnení vznášať na členov rady a na vedúcich odborov a správ dotazy súvisiace s ich činnosťou. Tieto dotazy musia byť zodpovedané do 15 dní.

(3) Členovia národného výboru majú právo požadovať od orgánov štátnej správy a iných orgánov na území národného výboru potrebné vysvetlenia pre plnenie úloh národného výboru.

(4) Členovia národného výboru, ktorí nie sú členmi rady národného výboru, majú právo sa zúčastniť s poradným hlasom v rade národného výboru prejednávania otázok, ktoré jej predložili.

(5) Všetci občania a všetky organizácie pracujúcich podporujú člena národného výboru v jeho činnosti a pomáhajú mu pri plnení jeho úloh.

§ 18

(1) Člen národného výboru je povinný zúčastniť sa na zasadaní národného výboru a plniť všetky úlohy uložené mu národným výborom, najmä vykonávať svedomite funkcie v rade a v stálych komisiách, ktorými ho národný výbor poveril.

(2) Člen národného výboru je povinný byť v neustálom styku so svojimi voličmi, pozorne si všímať ich prianiam a sťažnostiam. Skúsenosti a poznatky z práce medzi voličmi je povinný uplatňovať v národnom výbore a v jeho komisiách. Má viesť svojich voličov k tomu, aby boli uvedomelými občanmi ľudovodemokratického štátu a má im byť vzorom v občianskom živote i na pracovisku.

(3) Člen národného výboru zoznamuje svojich voličov s uzneseniami vlády, s úlohami národného výboru a s uzneseniami, ktoré národný výbor prijal pre ich splnenie. Získava občanov pre najúčinnejšiu spoluprácu na plnenie úloh národného výboru.

(4) Členovia národného výboru svojou prácou, osobným príkladom, najmä starostlivosťou o potreby pracujúcich, upevňujú dôveru svojich voličov k ľudovodemokratickému zriadeniu. Usporadúvajú pravidelné besedy s voličmi, na ktorých im skladajú účty zo svojej činnosti a dávajú im možnosť, aby sa vyjadrili k ich práci a k práci celého národného výboru.

§ 19

(1) Funkcia člena národného výboru je čestná. Členom sa však zaručuje, že môžu bez ujmy na svojom pracovnom zárobku vykonávať svoju funkciu a že sa im nahradia výdavky, ktoré im vzniknú výkonom ich funkcie.

(2) Plnenie povinností člena národného výboru nemôže viesť k ukráteniu na právach a nárokoch, vyplývajúcich z pracovného pomeru.

Oddiel 9

Výkonné orgány národných výborov

Rada národného výboru

§ 20

(1) Rada národného výboru sa skladá z predsedu národného výboru, jeho námestníkov, tajomníka, a ostatných členov rady. Všetci členovia rady sú volení národným výborom na jeho prvom zasadaní.

(2) Národný výbor môže svoju radu i jej jednotlivých členov kedykoľvek odvolať.

§ 21

(1) Rada zabezpečuje a organizuje plnenie úloh národného výboru a vykonáva jeho uznesenia, vedie a kontroluje prácu odborov a správ a riadi a kontroluje prácu rád národných výborov nižších stupňov a im pomáha.

(2) Rada rozhoduje a robí všeobecné opatrenia i opatrenia v jednotlivých prípadoch na základe zákonov a iných právnych predpisov a podľa smerníc svojho národného výboru, národných výborov vyšších stupňov a ich rád a vlády.

(3) Rada organizuje účasť pracujúcich pre plnenie úloh národného výboru, najmä tým, že napomáha v tom, aby sa občania aktívne zúčastnili na plnení úloh národného výboru.

§ 22

Ústredné, krajské, okresné a mestské národné výbory a obvodné národné výbory v hlavnom meste Prahe a v Bratislave zriaďujú plánovacie komisie ako objektívne orgány svojich rád. Rozhodnutím krajského národného výboru môžu byť plánovacie komisie podľa potreby zriadené aj na miestnych národných výboroch vo veľkých obciach.

§ 23

(1) Predseda národného výboru vedie zasadanie národného výboru, zastupuje národný výbor, pokiaľ podľa uznesenia rady nie je zastupovaním poverený iný člen rady, a podpisuje spolu s tajomníkom nariadenia a iné rozhodnutia národného výboru a jeho rady. Zabezpečuje riadnu činnosť rady, najmä zvoláva a vedie jej schôdzky a zabezpečuje plnenie jej uznesení.

(2) Náместníci zastupujú predsedu a mu pomáhajú pri výkone jeho funkcie. Predsedovia ústredných národných výborov a predsedovia krajských národných výborov majú po troch náместníkoch. Predsedovia okresných, mestských národných výborov a obvodných národných výborov v hlavnom meste Prahe a v Bratislave majú po dvoch náместníkoch. Predsedovia miestnych národných výborov v obciach nad 2000 obyvateľov a predsedovia obvodných národných výborov v mestských obvodoch nad 2000 obyvateľov majú po jednom náместníkovi. V ostatných obciach a obvodoch predsedovia národných výborov nemajú náместníkov a sú zastupovaní podľa potreby členom rady, ktorého rada na to vopred určí.

§ 24

(1) Rada ústredného národného výboru má 17 členov. Rada obvodných národných výborov v hlavnom meste Prahe a v Bratislave má 15 členov.

(2) Rada krajského národného výboru má 13 členov.

(3) Rada okresného národného výboru má 11 členov.

(4) Rada mestského národného výboru má 15 členov.

(5) V obciach a mestských obvodoch s počtom obyvateľov nad 20 000 má rada miestneho (obvodného) národného výboru 15 členov, v obciach a mestských obvodoch od 6000 do 20 000 obyvateľov 13 členov, v obciach a mestských obvodoch od 2500 do 6000 obyvateľov 9 členov a v obciach a mestských obvodoch od 900 do 2500 obyvateľov 7 členov. V obciach od 400 do 900 obyvateľov má rada miestneho národného výboru 5 členov, v obciach do 400 obyvateľov 3 alebo 5 členov podľa toho, či má miestny národný výbor 9 alebo 11 členov.

(6) So súhlasom rady národného výboru vyššieho stupňa môže byť počet členov rady podľa skutočnej potreby zvýšený alebo znížený; na zvýšenie alebo zníženie počtu členov rady ústredných a krajských národných výborov je potrebný súhlas vlády. To isté platí o zvýšení alebo znížení počtu náместníkov predsedu národného výboru.

§ 25

Rada je podriadená jednak svojmu národnému výboru, jednak rade národného výboru vyššieho stupňa a vláde. Rada krajského (ústredného) národného výboru je podriadená svojmu národnému výboru a vláde. Vyššie orgány majú právo preskúmavať uznesenia a opatrenia rád, ktoré sú im podriadené, a môžu ich meniť alebo rušiť.

§ 26

(1) Rada rozhoduje vždy v sboe, schádza sa na schôdze podľa potreby, najmenej však raz za 14 dní. Môže sa záväzne uznášať za prítomnosti nadpolovičnej väčšiny svojich členov a uznáša sa väčšinou hlasov prítomných.

(2) Bežné záležitosti rady vybavuje predseda národného výboru spolu so svojimi náместníkmi a tajomníkom.

§ 27

Funkcia členov rady je čestná. Nároky predsedov, ich náместníkov a tajomníkov, ktoré im vzniknú, ak nemôžu pre výkon funkcie vykonávať svoje pravidelné zamestnanie, upraví vláda.

Odbory a správy rád národných výborov

§ 28

(1) Národné výbory vytvárajú z politicky a odborne kvalifikovaných zamestnancov odbory a správy rád národných výborov.

(2) U rád národných výborov menších obcí sa odbory a správy nezriaďujú. Práce, ktoré inak vykonávajú odbory a správy, vykonávajú na týchto národných výboroch zamestnanci národného výboru, členovia jeho rady, členovia národného výboru a dobrovoľní pracovníci z radov občanov.

§ 29

(1) Na čele odborov a správ sú vedúci, ktorí vedú ich prácu a ktorým tiež náleží právomoc rozhodovať a robiť opatrenia. Za svoju činnosť sú osobne zodpovední jednak rade, jednak vedúcemu obdobného odboru alebo správy rady národného výboru vyššieho stupňa a kompetentnému ústrednému úradu, ktorým sú tiež podriadení.

(2) Vedúcich odborov a správ ustanovuje a zbavuje národný výbor na návrh rady podaný so súhlasom vedúceho príslušného vyššieho odboru alebo správy, u odborov a správ rád ústredných a krajských národných výborov so súhlasom kompetentného ústredného úradu. Na miesta vedúcich odborov a správ sú ustanovovaní politicky a odborne kvalifikovaní pracovníci.

§ 30

Orgány nadriadené odborom a správam majú právo preskúmať ich rozhodnutia a opatrenia a nesprávne rozhodnutia a opatrenia rušiť alebo meniť.

Správy zriaďované ústrednými úradmi

§ 31

Ústredné úrady môžu so súhlasom vlády zriaďovať pri národných výboroch sebe podriadené správy a ustanovovať a zbavovať s vedomím rady národného výboru ich vedúcich.

Oddiel 10

Základné pravidlá pracovného postupu

§ 32

Národné výbory a ich výkonné orgány počínajú si pri svojej činnosti tak, aby ich pracovný postup bol v súlade s potrebami a záujmami pracujúceho ľudu, so zákonmi a ostatnými predpismi a posilňoval dôveru občanov v ľudovodemokratický štátny aparát. Spravujú sa preto týmito základnými pravidlami:

- a) národné výbory vyššieho stupňa a ich výkonné orgány nenahradzujú národný výbor nižšieho stupňa alebo jeho výkonný orgán tam, kde vec môže účelne a hospodárne vykonať národný výbor nižšieho stupňa alebo jeho výkonný orgán;
- b) národné výbory a ich výkonné orgány pracujú podľa plánu, ktorého plnenie je pravidelne kontrolované;
- c) národné výbory a ich výkonné orgány sa svedomite a zodpovedne zaoberajú i záležitosťami každého jednotlivého občana a prísne stíhajú byrokratický, povrchný a povýšenecký postup pri ich vybavovaní;
- d) národné výbory a ich výkonné orgány dbajú o to, aby občan bol činným účastníkom pri vydávaní opatrení, ktoré sa ho týkajú, aby tieto opatrenia boli riadne odôvodnené a aby občan

bol predovšetkým presvedčovaný o ich správnosti a tak vychovávaný pre uvedomelé a dobrovoľné plnenie svojich povinností v záujme celku;

- e) národné výbory a ich výkonné orgány sa starajú o to, aby ich opatrenia vychádzali zo spoľahlivo zisteného stavu veci;
- f) občanom sa musí dať príležitosť, aby mohli účinne uplatniť svoje stanovisko a obhájiť svoje oprávnené záujmy;
- g) národné výbory a ich výkonné orgány volia pri vybavovaní každej veci taký spôsob práce, aby účel ich činnosti sa dosiahol čo najrýchlejšie, najjednoduchšie a najhospodárnejšie a bez zbytočného zafažovania občanov.

Oddiel 11

Prechodné a záverečné ustanovenia

§ 33

(1) Predpisy potrebné na vykonanie tohto zákona vydá vláda nariadeniami, v ktorých môže úpravu podrobností ponechať vyhláske kompetentného ústredného úradu.

(2) Spôsobom určeným v odseku 1 bude najmä určený rozsah nárokov členov národného výboru a rozsah povinností ich zamestnávateľov, ako vyplývajú z § 19, a budú ustanovené zásady pre vytváranie, organizáciu a prácu odborov a správ.

(3) Týmto spôsobom sa tiež vydajú predpisy o konaní vo veciach správnych a o zabezpečení jeho priebehu a výsledkov, ako i o výkone rozhodnutí súdnou exekúciou; pritom môžu byť v prípadoch, kde je to odôvodnené osobitnou povahou veci, určené výnimky a odchýlky.

(4) Pokiaľ sa nevydajú predpisy týmto zákonom predpokladané, postupuje sa podľa doterajších predpisov.

(5) Vláda, popřípade orgány ňou poverené, urobia opatrenia potrebné pre nerušený prechod na novú organizáciu národných výborov a ich výkonných orgánov.

§ 34

Zrušujú sa predpisy, ktoré upravujú organizáciu a konanie národných výborov a pomery členov národných výborov a ich zložiek.

§ 35

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť 17. mája 1954.

(2) Opatrenia urobené na vykonanie tohto zákona pred začiatkom jeho účinnosti sa považujú za urobené podľa neho.

(3) Tento zákon vykonávajú všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Ďuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.

